

Geliefde gemeente,

Hierbij een pastorale brief. Het is een behoorlijk lange brief geworden vanwege de vele zaken die ik erin wilde benoemen. Toch vraag ik allen de moeite te nemen om de brief te lezen; er staan dingen in die voor (jo)u van (groot) belang kunnen zijn. Bovenal kan het dienen om ons als gemeente nog meer samen te binden, zeker in de tijd die we momenteel beleven. Ga er gerust eens een uurtje voor zitten. Bespreek eventueel de zaken die erin staan met (jo)uw gezin, familieleden of vrienden. Hopelijk kan de brief dienen als steun en leidraad in deze verwarrende omstandigheden. Een idee is misschien om na de maaltijd, rondom het Bijbelleszen aan tafel, de brief in een aantal dagen (samen) door te nemen. Tot reactie aan mijn adres, naar aanleiding van genoemde brief, nodig ik (jo)u desgewenst graag uit. Mocht ik iemand in deze brief vergeten zijn, bied ik daar op voorhand mijn verontschuldigingen voor aan.

We beleven momenteel onrustige weken en leven in onzekere, roerige tijden. De misschien wel meest gebruikte kernwoorden in onze communicatie, in het nieuws, in berichten op internet zijn de woorden *corona*, *nieuwe coronavirus*, *COVID-19*. Het roept bij de één angstiger gevoelens op dan bij de ander, maar niemand zal de dreiging die van bovengenoemde woorden uitgaat, kunnen of willen ontkennen. Dit nog temeer vanwege het feit dat we ons beter maar niet meer aan getallen kunnen wagen: wat vandaag getalsmatige feiten zijn, is morgen door de bittere, voortschrijdende werkelijkheid weer ingehaald. Getallen die alleen (nog) maar toenemen, met uitzondering van die welke gaan over de mogelijke restcapaciteit van opvang (deze lijken juist te (zullen gaan) krimpen). Getallen die in

voortschrijdende mate de kille realiteit van besmetting, ziek worden, ernstig ziek zijn, gestorven zijn, tot uitdrukking brengen.

Achter ieder getal schuilt een mensenleven, soms levensbedreigend ziek of zelfs overleden. En achter dat mensenleven schuilt nog meer onzekerheid, verdriet en onbegrip van hen die hun geliefde omring(d)en. Laten we in dit opzicht ons meeleven en -bidden juist ook richten tot hen die dat zo bijzonder nodig hebben.

Psychologisch gezien is de factor *onzekerheid* een gegeven wat grote impact op mensen heeft. Zeker als het in toenemende mate met levens gemoeid lijkt te gaan. Allerlei vragen dienen zich aan: Zal de pandemie een kwestie van weken, of juist van maanden zijn? Komt er een algehele *lockdown* in Nederland? Hoelang zullen we nog thuis moeten blijven werken? Wanneer gaan de scholen weer open? Hoe moet het met mijn examens, mijn afstuderen, mijn onderzoek? Kan Nederland deze crisis economisch gezien wel aan? Hoe gaat het met de wereldeconomie? Zullen we binnenkort weer naar de kerk kunnen gaan? Zal ik ziek worden? Hoe zorg ik er in dat geval voor dat mijn huisgenoten niet besmet raken? Zal de coronapandemie mijn levenseinde gaan inluiden? De rij vragen kan met talloze andere worden uitgebreid.

Ieder gaat op zijn of haar eigen wijze met deze onzekerheidsfactor om. De één houdt alle berichtgeving nauwkeurig bij en denkt min of meer te kunnen voorspellen hoe zich alles zal ontwikkelen. De ander laat de nieuwsberichten juist voor wat ze zijn en verdiept er zich bewust niet in. Een derde houdt zich, misschien best wel begrijpelijk, voortdurend bezig met de vraag of maatregelen van overheden en instanties wel de meest juiste en adequate zijn. Nog weer iemand stort zich op allerlei andere dingen om maar wat afleiding te hebben. Een ander zet zich juist nu bijzonder in tot hulp van hulpbehoevenden, op welk gebied dan ook. Een zesde zit apathisch en afwachtend in een hoekje, soms letterlijk, om maar af te

wachten wat er gebeuren zal. En dan zullen er ongetwijfeld ook zijn die zich helemaal niets van dit alles lijken aan te trekken en rustig doorleven alsof er niets aan de hand is.

Elk van deze reacties, moreel en Bijbels bezien fout of niet, is *menselijk* bekeken begrijpelijk; de eerste zes als we kijken naar (verschillen in) zaken als leeftijd, achtergrond, opleidingsniveau, persoonlijkheidsstructuur, karakter en psychische gesteldheid. De laatste als we in ogeschouw nemen dat de mens zonder God en Zijn genade zijn bestemming in dít leven zoekt en alle dingen probeert uit te bannen die dit doel lijken te verstoren. Al deze reacties, en het aantal zou nog uit te breiden zijn, zijn evenwel pogingen om houvast te krijgen in het licht van de al groter wordende onzekerheid.

In alle bovengenoemde gevallen wordt tijdens de coronapandemie door mensen meer houvast gezocht in zichzelf dan erbuiten. En juist dat zal de onzekerheid alleen nog maar vergroten. Wie zijn wij immers in het licht van de huidige ontwikkelingen? Wat betekenen wij? Wat kunnen wij? Zeker als we bedenken dat meningen, inschattingen, diagnoses en oplossingsmogelijkheden van deskundigen niet zelden lijnrecht tegenover elkaar staan, maar ook dat deze professionals het soms ook niet meer weten.

Hoe en waar kan dan wél houvast worden gekregen? Naast, of boven hiervoor vermelde wijzen van reageren, is er ook een heel andere reactie: het inslaan van de weg naar God, door mensen die Hem nodig hebben; de weg naar Hém terug, voor het eerst of weer opnieuw. Hopelijk behoort u, behoort jij tot die groep. Hoe nodig is het om elkaar daar voortdurend toe aan te sporen. We vergeten immers zo vaak dat we werkelijk *in alles* afhankelijk van de Heere zijn, dat Zijn hulp *geheel* onmisbaar is, dat Hij *alleen* een sterkte Toevlucht kan zijn, juist in tijden van onzekerheid en zorg, dat Hij *altijd* weer laat zien de God te zijn van Wie we zingen:

“God, Die helpt in nood, is in Sion groot” (Ps 99:2-berijmd). Wie zich zo aan deze machtige God toevertrouwt, is op het beste Adres aangeland.

Nee, het wil niet zeggen dat we niet ziek zullen worden, of andere nadelige gevolgen van het nieuwe coronavirus zullen ondergaan. Maar wel dat we deze zaken dan niet alleen behoeven te dragen, want de Heere is er dan bij. In het licht van deze hulp en kracht vervaagt alle mensenhulp: “Aller volken macht niets bij Hem geacht”. Hoe het dan ook zal gaan, dan gaat het tóch goed. Als we deze God tot ons Bezit hebben, is er eeuwigheidstoekomst. Dan is na de dood het leven ons bereid. Dan zal zelfs ziekte en dood ons hier niet van kunnen scheiden.

Wel is het nodig om met onze zorg en nood naar de Heere te gaan en voor Hem te buigen: “Buigt u dan in ’t stof”. Maar niet slechts met onze zorgen: ook met onze zonden. De gang naar de Heere toe gaat niet alleen gepaard met het verlangen naar, en de vraag om hulp in benauwdheid, in afhankelijkheid van Hem, maar evenzo met verootmoediging en vernedering voor God, met belijdenis van schuld. De coronapandemie is immers een direct gevolg van onze zonde: zowel landelijk, zelfs mondiaal, als persoonlijk, zowel kerkelijk als huiselijk, zowel gezien onze erfzonde als onze dadelijke, dagelijkse zonde. Het is naar Gods wil, en het wordt in de Bijbel zo vaak gezegd dat de weg naar het ontvangen van Gods hulp verloopt langs een oprecht belijden van schuld. Verootmoediging gaat aan verhoging vooraf.

De groten van de aarde gingen ons hierin voor. David zegt: “De offeranden van God zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God! niet verachten.” (Ps 51:19). De HEERE sprak tot koning Salomo bij de inwijding van de tempel: “Zo Ik de hemel toesluite, dat er geen regen zij, of zo Ik de sprinkhaan gebiede, het land te verteren, of zo Ik pest onder Mijn volk zende; en Mijn volk, over dewelke Mijn Naam genoemd wordt, zich verootmoedigt en bidt, en zij Mijn aangezicht zoeken, en zich bekeren van hun boze wegen; zo zal Ik uit de hemel

horen, en hun zonden vergeven en hun land genezen.” (2 Kr 7:13-14). Salomo bracht deze woorden in praktijk. Koning Jósafat riep uit in dezelfde nieuwe tempel: “Indien over ons *enig* kwaad komt, het zwaard van het oordeel, of pestilentie, of honger, wij zullen voor dit huis, en voor Uw aangezicht staan, dewijl Uw Naam in dit huis is; en wij zullen uit onze benauwdheid tot U roepen, en Gij zult verhoren en verlossen.” (2 Kr 20:9). Van koning Manasse lezen we: “En als Hij hem benauwde, bad hij het aangezicht van de HEERE, zijn God, ernstig aan, en vernederde zich zeer voor het aangezicht van de God van zijn vaders, en bad Hem; en Hij liet Zich van hem verbidden, en hoorde zijn smeking (...).” (2 Kr 33:12-13). Daniël brengt verootmoediging van onze kant met vergeving van Gods zijde in verband als hij bidt: “O Heere! bij ons is de beschaamdheid van de aangezichten, bij onze koningen, bij onze vorsten, en bij onze vaders, omdat wij tegen U gezondigd hebben. Bij de Heere, onze God, zijn de barmhartigheden en vergevingen, alhoewel wij tegen Hem gerebelleerd hebben.” (Dn 9:8-9). En de allergrootste Koning, de Heere Jezus Christus, heeft het meermalen verwoord: “(...) want een ieder, die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.” (onder andere Lk 18:14). Het mag ons wel opvallen dat in alle genoemde gevallen verootmoediging en schuldbelijdenis met het dienen van God te maken hebben, en dat de Heere dit zegenen wil met tijdelijke hulp én geestelijke zegen, namelijk de eeuwige zaligheid.

Nu hebben wij Gods hulp en genade verzondigd en niet verdiend. Maar juist daarom wil de Heere dat we in verbrokenheid en met schuldbesef tot Hem de toevlucht nemen in onze zorg en nood. En als we dit schuldbesef missen, juist dan is de vlucht tot de genadetroon zo nodig. Gods stem, dwars door deze coronapandemie heen, of beter gezegd: met gebruikmaking ervan, is die vanuit Js 45:22: “Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, al gij einden van de aarde! want ik

ben God, en niemand meer.” De Heere is deze plaats van eer, aanbidding en hoogachting waard, en wij zijn het Hem verplicht. Ook in dat licht geldt het: “En verheft met lof ’t heilig Opperwezen; wilt Het eeuwig vrezen.” Wie zo de Heere nodig heeft, bezit de beste garantie voor het tijdelijk leven en dat hierna.

Tegelijkertijd moeten we onze ogen niet sluiten voor allerlei praktische, concrete zaken. Als kerkenraad hebben we in een zeer vroeg stadium een coronaviruscommissie van medisch en psychologisch deskundigen in het leven geroepen, die alle activiteiten van ons kerkelijk leven bewaakt en hierover betrokkenen adviseert. Als kerkenraad hebben we afgesproken hun adviezen ‘blindelings’ te volgen. We zijn de leden hiervan, Pieter Honkoop, Marianneke Mudde, Annemarie Snoep en Netty Baan, met hun voorzitter, Jaap Kwekkeboom, veel dankbaarheid verschuldigd voor hun (bege)leiding van ons als kerkenraad en alle nauwkeurige, adequate en beargumenteerde adviezen. De professionele en integere werkwijze van deze commissie heeft mij getroffen. Hun werkzaamheden worden nauwlettend gevolgd en hun adviezen nauwkeurig in praktijk gebracht door onder meer ons kostersechtpaar, Jan en Martha Gorter, en onze zorg-coördinator Patricia de Visser. In dit verband vallen tevens talloze anderen te noemen die zich belangeloos inzetten ten behoeve van hen die dat zo nodig hebben.

Tegelijkertijd proberen we het kerkelijk leven zo goed mogelijk te laten verlopen, zij het op geheel andere wijze dan gebruikelijk. De kerkdiensten kunnen goed gevolgd worden op de manier zoals we dat gewend waren, maar nu ook met geluid én beeld door middel van een videoverbinding via YouTube. We zijn de, eveneens ad hoc samengeroepen, geluidscommissie, bestaande uit Roel van Ameide, Jaap van Iwaarden en Chilian Baan, heel dankbaar voor de geweldige hulp en professionele aanpak hierin. Het is geweldig fijn dat, juist door de extra optie van het beeld, het gevoel tóch samen gemeente te zijn en een *gezamenlijke* kerkdienst

te hebben zodoende maximaal gecreëerd kunnen worden. Zelfs tot in Albanië toe wordt op deze wijze meegeleefd. We denken in dit opzicht aan Willemien van Schothorst en Gerdine Zoeteman, en wensen ook hun veel kracht en zegen toe in de moeilijke omstandigheden aldaar.

Verder proberen we zoveel mogelijk activiteiten, zij het online, te laten plaatshebben. Voor up-to-date informatie verwijs ik naar de website van onze kerk (www.bethelkerkrotterdam.nl). Elke *donderdagavond* (20:00-20:30 uur) zal een ouderling een meditatie uitspreken vanuit de kerk, die op dezelfde wijze te volgen is als de kerkdiensten. Iedere *dinsdagavond* (20:00-20:30 uur) zal er een muzikaal 'moment' zijn ('Hoop met Bach'), waarin ik een voor deze tijd van zorg en nood geschikte en passende cantate van Johann Sebastian Bach zal bespreken (elke week weer een andere), deze theologisch en muzikaal zal toelichten en fragmentarisch laten beluisteren. Deze uitzendingen zullen, om praktische redenen, vanuit de pastorie plaatshebben, en zijn eveneens met geluid én beeld te volgen via YouTube. Via de wijkkringen zijn mensen opgeroepen om onze ouderen, en veelal eenzamen, van tijd tot tijd een hart onder de riem te steken door een belcontact, en/of door hulp te bieden in praktische zaken. Laat het gerust weten als u of jij hulp en/of aandacht nodig hebt, maar ook als u of jij die bieden kunt. Om het met de woorden van koning Willem Alexander te zeggen: "Het coronavirus is niet te stoppen, het eenzaamheidsvirus wel". Er zal volgende week een online vergadering plaatshebben van vertegenwoordigers uit de kerkenraad en de voorzitter van de coronaviruscommissie, waarin alle voorvallende kerkelijke zaken zullen worden doorgesproken. In het licht van bovenstaande wil ik vanaf volgende week weer pastoraat gaan aanbieden, waarbij het gebruikelijke pastoraat via de telefoon zal plaatshebben. Indien gewenst kunnen hierbij moderne communicatiemiddelen worden ingezet. Het spreekt voor zich dat daarbij Gods Woord ook zal opengaan en

we met elkaar zullen bidden. Is er een pastoraal 'bezoek', of beter: gesprek, nodig, laat u of jij het mij dan weten. Laten we bovenal elkaar, en zeker onze eenzamen en ouderen, meenemen in de gebeden. Wat zou het geweldig zijn als er voortdurend een 'eenparig' gebed vanuit onze gemeente tot God mag opstijgen. Op zulke gebeden kan en wil de Heere grote wonderen doen.

Wat we op het intermenselijke, sociale vlak kunnen leren vanuit de huidige omstandigheden is een vooral een stuk *solidariteit* met anderen. Dat was overigens wel weer eens heel hard nodig in ons huidige Nederland van individualisme en egocentrisme. Ineens lijkt het weer belangrijk te worden hoe ik met de ander omga, en de ander met mij. Ineens hebben we elkaar weer nodig, al was het alleen maar, en vooral, in de gezamenlijke strijd tegen het verschrikkelijke nieuwe coronavirus. Ineens zijn we weer van anderen afhankelijk. Het behoeft geen betoog dat we dan ook ons leven nog meer op de ander moeten afstemmen, zo we het al niet deden. Hamstergedrag, egoïsme, zelfzucht, het ik-eerst, al deze dingen, die onszelf bevoordelen ten koste van anderen, moeten ons vreemd zijn. "Vooruitzien is regeren", zegt het gezegde. Inderdaad. Maar een *verstandig* vooruitzien kijkt ook naar boven en luistert naar het Woord van God om onze naaste, ook in deze tijd van zorgen, lief te hebben als onszelf.

In dit licht denk ik ook aan gezinnen met (jonge) kinderen. Het zal niet altijd meevallen om dag in dag uit met elkaar thuis, binnen, te zitten. Zeker als daar nog een stuk thuisonderwijs bij komt en we als ouder tegelijkertijd leerkracht zijn. De eerste dagen gaat dat nog wel, maar na wat weken kan de rek er behoorlijk uitgaan, zowel bij ouder als kind. Als gezin hebben we deze ervaring gehad gedurende een drietal maanden tijdens onze taalstudie in Bandung op het Indonesische eiland Java. Als belangrijkste advies wil ik meegeven dat structuur van groot belang is. Een ander, misschien wel bijna net zo belangrijk, advies is het strikt scheiden van de rol

van ouder en leerkracht. 'Op school', tijdens de lessen, zijn we leerkracht, en daarbuitenom weer ouder. Als ouder halen we in de klas dan ook geen situaties aan vanuit het gezinsleven waarmee we onze kinderen 'om de oren slaan', en anderzijds gaan we onder het avondeten het niet hebben over het gedrag van onze kinderen 'op school'. Een derde punt is: doe het met elkaar als ouders. Wissel elkaar af. Tenslotte, gezien niemand de wijsheid in pacht heeft, ga te rade bij anderen die in hetzelfde schuitje zitten.

Een bijzonder punt van aandacht in mijn brief betreft de alleenstaanden en -gaanden, jong of oud(er). Wat kan het moeilijk zijn om nu eens *echt* te ervaren: "Ik heb geen mens". Genoemde woorden staan in Jh 5:7, waar het gaat over de geschiedenis van een lamme man bij het badwater van Bethesda. Ze worden uitgesproken door een persoon die niemand had hem te helpen om genezen te worden. Letterlijk zal het bij ons niet zo zijn. Misschien wat minder erg, wat minder ingrijpend. Deze man lag immers al 38 jaren ziek in dergelijke erbarmelijke omstandigheden. Maar toch kan bovenstaande uitdrukking zo herkenbaar zijn. De dagen gingen vroeger ook al vaak voorbij zonder dat ik mensen zag, maar dan waren er nog die kerkdiensten op zondag, nog die vereniging, nog die club waarbij ik hielp, nog dat bezoekje dat ik kreeg. Dat alles is nu ook opgehouden. Nóg meer eenzaamheid, nóg meer op mezelf worden teruggeworpen, nóg meer spanning, nóg meer verdriet, terwijl ik het (bijna) niet meer verdragen kan... Ik begrijp (jo)uw situatie en omstandigheden, en gelukkig nog veel meer mensen. Mensen die kunnen en willen helpen. Soms echter weten we niet altijd wie deze hulp nu juist zo nodig heeft. Laat het dan weten. En bovenal: de eenzaamheid van die lamme man in Bethesda werd grotendeels weggenomen toen *Jezus* hem bezocht, juist daar waar hij lag: zo uiterst eenzaam te midden van veel zieken, blinden, kreupelen en verlamden. Deze Zaligmaker wil (jo)u niet alleen *ontvangen*, maar Hij wil ook *Zelf*

komen. En daarbij zal Hij niet worden tegengehouden, door welk virus dan ook. Verwacht het van Hem alleen. Laat Hem binnen in (jo)uw huis en hart.

Datzelfde betreft de kwetsbaren, de zwakkeren, de zieken in de gemeente. Wat kan er een angst zijn zelf besmet te raken, ernstig ziek te worden, en zelfs te sterven. De eerste vraag die ik klemmend aan het hart wil leggen is of we voorbereid zijn om de Heere te ontmoeten. Zo niet: laat alle andere dingen, ook de angst rondom het nieuwe coronavirus, op de achtergrond staan en zoekt de Heere Jezus te vinden als (jo)uw persoonlijke Zaligmaker. Daarbij: besef dat we ook op andere manier, en misschien pas veel later, onze dood kunnen vinden. Het leven en sterven ligt in Gods hand. Hoe troostvol zijn in dat licht de woorden die duidelijk leesbaar geschreven staan op de plaquette in de hal van het Ikazia ziekenhuis te Rotterdam: "Mijn tijden zijn in Uw hand" (Ps 31:16). Uiteindelijk leiden deze woorden, juist gezien het voorgaande 6^e vers: "In Uw hand beveel ik mijn geest", naar de Heere Jezus Christus, Die het leven van Zijn kinderen vastheeft en -houdt. Alleen bij Hem vinden we vastheid, rust en kalmte. Het hopen op de Heere is dan ook van meer belang dan het hopen op voorbijgang door het nieuwe coronavirus. Tegelijk ook veel krachtiger. Daarbij veel veelbelovender. Zo eindigt deze psalm (lees die nog eens rustig in zijn geheel door): "Zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, allen gij, die op de HEERE hoopt!" (Ps 31:25).

Meeleven en -bidden past ook ten aanzien van allen die reeds op enigerlei wijze getroffen zijn door het virus. Dit betreft hen voor wie dat fysiek het geval is (hierboven reeds benoemd), familieleden van zieken, nabestaanden van de overledenen; maar ook de zogenaamde economisch en sociaal gedupeerden. Wat kan er veel onzekerheid, spanning, ja zorg zijn als de activiteiten minder worden, de bedrijvigheid stilligt, het inkomen opdroogt, de zaak dreigt failliet te gaan. Juist dán moet worden beseft dat er bij de Heere uitkomsten zijn, zelfs tegen de dood. Dan

zijn er toch zeker uitkomsten in deze dagelijkse beslommingen ten aanzien waarvan zorgen kwamen.

De vraag is zeker gerechtvaardigd wat de Heere ons met dit alles te zeggen heeft. Nee, God is nooit de Bewerker van de zonde. Hij laat die wel in Zijn oneindige wijsheid toe. Dat ligt anders bij (natuur)rampen, oorlogen, ziekten, en dus ook die van het nieuwe coronavirus. De Heere kan die over een volk, over de gehele wereld brengen. God zegt: “Ik formeer het licht, en schep de duisternis; Ik maak de vrede en schep het kwaad, Ik, de HEERE, doe al deze dingen.” (Js 45:7). En Amos zegt: “(...) zal er een kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet doet?” (Am 3:6). Hij heeft daar Zijn wijze bedoelingen mee en wil ons daar iets mee zeggen. Aan ons de vraag wat dat is.

Nu kunnen (en mogen) wij Gods verborgen raad nooit (proberen te) doorgronden. Tegelijkertijd is er wel een aantal dingen wat ons in deze pandemie moet opvallen; zaken die ons ook veel te zeggen hebben. Allereerst spreekt ons dit alles ervan dat *de Heere* God is. Hij regeert, dwars door alle dingen heen. We moeten Hem dan ook als God God laten en Zijn hoogheid en majesteit, dwars door deze verschrikkelijke ziekte heen, (blijven) aanbidden (zie hierboven bij de aangehaalde zangregels uit Psalm 99). Verder wijst het op onze volstrekte afhankelijkheid als mens van de alwijze en allerhoogste God. Jezus' woorden uit Jh 15:5 worden wel heel actueel: “(...) want zonder Mij kunt gij niets doen.” Ten derde laat het ons zien dat de mens wel heel klein, heel onbetekenend is. Wetenschappers staan voor vragen die niet beantwoord kunnen worden, mensen weten het niet meer, vragen stapelen zich op. Ons past verootmoediging voor God. Vervolgens laat het de broosheid, de zwakheid van ons leven zien. Elk overlijden vanwege deze pandemie roept ons toe wat Jesaja tot Hizkía sprak: “(...) Geef bevel aan uw huis; want gij zult sterven, en niet leven.” (Js 38:1). Sterven zullen we eenmaal; is het niet

spoedig, dan wel later. *Zijn we daarop voorbereid?* In de vijfde plaats is er de oproep om met berouw en boete tot de Heere terug te keren, gezamenlijk en persoonlijk. In die zin is het nog een uitstel van het definitieve oordeel dat eens komen zal, eveneens collectief en individueel. Een zesde zaak waarop ons het nieuwe coronavirus wijst, is de dringende noodzaak een pelgrimsleven te leiden: een leven van een reiziger op weg naar het hemels Kanaän, waarnaar door deze pelgrim wordt verlangd. Dat doet het aardse leven niet verachten, maar wel zodanig relativeren dat je met die klompenmaker die op de vraag naar welke plaats hij op weg was, antwoordde: “Ik ben op reis naar het hemels Jeruzalem en onderweg verkoop ik klompen.” Als laatste kan worden genoemd Jezus’ liefdevolle uitnodiging om tot Hem te komen. Juist voor allen die bovenstaande zes zaken ten diepste niet werkelijk beseffen en nog zonder God en Christus leven, is er de welgemeende oproep van Jezus om Hem als Heere van hun leven te verkiezen, in Hem te geloven, Hem lief te hebben en Hem te volgen.

Alleen in de weg van bekering tot God en het geloof in Christus is er toekomst. Wat geeft dat, wat dit betreft, een ‘heilig’ onbezorgd leven. Zo in de zin van: “Zijt dan niet bezorgd tegen de morgen; want de morgen zal voor het zijne zorgen; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.” (Mt 6:34). Maar dan *wel* vanuit het voorgaande vers: “Maar zoekt eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.” (Mt 6:33).

Veel deskundigen voorspellen dat het nog (veel) erger zal worden. Dat is beslist niet ondenkbeeldig, maar een heel reëel scenario. Laten we hier dan ook maar ernstig rekening mee houden. Een betere, nee: de beste, raad is om *heel* ons leven in Gods hand te leggen en ons hart te geven aan de Heere, Die ons beveelt: “Mijn zoon! geef mij uw hart, en laat uw ogen mijn wegen bewaren.” (Sp 23:26). Jezus roept het ons allen toe: “Ik heb lief, die Mij liefhebben; en die Mij vroeg

zoeken, zullen Mij vinden. Want die Mij vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van de HEERE.” (Sp 8:17 en 25).

Veel wordt gesproken over ons leven met, en onze toekomst bij het nieuwe coronavirus. Het beste leven in dat opzicht is dat van hen voor wie geldt: “Die in de schuilplaats van de Allerhoogste is gezeten, die zal vernachten in de schaduw van de Almachtige.” (Ps 91:1). De heerlijkste toekomst is die van de gelovigen: “Want onze lichte verdrukking, die zeer haast *voorbijgaat*, werkt ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht van de heerlijkheid.” (2 Ko 4:17).

Ontvangt allen een uiterst hartelijke, innig meelevende en zeer bewogen groet in liefde van (jo)uw leraar en herder.

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized monogram followed by a long, sweeping horizontal stroke that ends in a small dot.

G.J. Baan, VDM